

PROJEKTI ZADATAK

1. O Orlandovoj godini

Između Sponze i crkve sv. Vlaha diže se kameni stup na kojem je uklesan srednjovjekovni ratnik u oklopu, s mačem i štitom, svima poznatiji kao Orlandov stup. Orlandov stup jedan je od simbola Dubrovnika, živo utkan u njegovu povijesnu memoriju.

Za Rolanda se vjeruje da je bio nećak cara Karla Velikoga i da je 15. kolovoza 778. poginuo u Roncevauxu, klancu u Pirenejima. Hodočasnici prema jednom od najvažnijih europskih hodočasničkih središta, Santiagu de Composteli, širili su predaje o neustrašivom vitezu po čitavoj Europi. Nekoliko stoljeća nakon smrti tako postaje junak jednog od najpoznatijih srednjovjekovnih epova, Pjesme o Rolandu, koja inspirira brojne književnike i pučke pripovjedače diljem Europe. Zbog jezičnih osobitosti Apeninskog poluotoka ime Roland u Italiji postaje Orlando.

Prvi Rolandovi stupovi kao simboli zaštite i jamstva carskog prava pojavili su se početkom 14. stoljeća upravo u njemačkim gradovima. Kao model za te stupove graditeljima su poslužile slike i kipovi Rolanda po francuskim crkvama, budući da je u rodnoj Francuskoj vitez u to doba među pukom bio štovan kao svetac koji je mučeničkom smrću umro za svoju vjeru. Najstariji sačuvani stup podignut je 1404. godine u Bremenu, koji je brojnim kulturnim i znanstvenim događanjima obilježio 600-ti rođendan svojeg Rolanda.

Jedna od točaka na Rolandovom europskom putovanju je i Dubrovnik koji je preuzeo talijansku verziju vitezovog imena. Prema tvrdnjama povjesničara Ilije Mitića (Orlandov stup u Dubrovniku, Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku 10-11 (1962-1963), 233-254.), Orlandov stup podignut je u Dubrovniku još 1419. godine. Kao simbolu slobode i državne nezavisnosti, Dubrovačka Republika darovala mu je središnje mjesto u svom javnom životu.

Orlanda je isklesao Bonino di Jacopo iz Milana, uz pomoć Antuna Ragusea. Postavljen je, prema povijesnim izvorima, na prijedlog ugarskog kralja Sigismunda, a u vrijeme kada je Venecija počela postavljati svoje simbole, krilate lavove, uz istočnu jadransku obalu. Republika je, po uzoru na sjevernonjemačke pokrajine koje su imale Rolanda, postavila sličan stup, a junaku je nadjenula ime – Orlando. Kroz povijest Dubrovačke republike služio je kao stup srama, s njega su kneževi činovnici i pratitelji, čitali proglase Senata, na njemu je vijorila državna zastava.

Prvotno je Orlando bio okrenut prema istoku. Godine 1825. srušio ga je vjetar pa ga pedesetak godina na trgu nije bilo. Kad je ponovno postavljen 1878. godine, lociran je na poziciji oko pet metara od izvorne lokacije te je okrenut prema sjeveru. Osim što je u urbanističkoj strukturi grada imao političko-simboličnu funkciju, imao je i neke praktične. Ispred njega su se objavljivale odluke vlasti, a duljina lakta Orlandove desne ruke (51,3 cm) uzeta je kao mjera za dužinu (dubrovački lakat). Istodobno, stup je služio i kao mjesto izvršenja kazni koje su u penalizacijskom sustavu Republike katkad bile surove. Za stup su se, naime, vezali okrivljenici, ostajući u tom položaju po nekoliko sati, izloženi javnoj poruzi. O Orlandovu stupu govori 1440. i Filip de Diversis u Opisu slavnoga grada Dubrovnika.

Budući da je ovaj grad, kao što je rečeno, posvećen trgovini, neki su, bilo zbog svoje nesreće, bilo, da tako kažem, zbog nevještogovanja, pritisnuti dugovima prisiljeni napustiti grad, jer bi u protivnome bili zatvoreni u tamnicu. Da bi se, dakle, ti dužnici mogli pogoditi s vjerovnicima, te posjetiti grad, obitelj i prijatelje, tri dana prije blagdana, to jest izjutra posljednjega dana siječnja podiže se usred Place, na velikom kvadratnom stupu, jedno vrlo visoko deblo, dužine i obujma jarbola najveće lađe i čvrsto se uglavi. Taj se stup zove kar i Orlando, jer je na njemu uklesan lik Orlanda koji drži mač kao znak pravde koja se ondje vrši. Naime, katkada za njega vezuju zločince i bičuju ih, a povremeno im i osmude

bradu. Na njemu je označena općinska mjera za lakat kojim se mjere tkanine, raša i druge stvari koje oko stupa prodaju pridošli Morlaci i neke žene. Nakon što mornari, uz zvuke truba, podignu stup, na vrh se postavlja barjak svetog Vlaha, svi dužnici sigurno mogu dolaziti i ulaziti u grad i ondje mogu slobodno ostati idućih sedam dana, tijekom kojih mnogi sklapaju ugovore s vjerovnicima.

S propašću Republike na Bečkom kongresu 1815. godine Orlando je izgubio svu simboliku, pa je ostao tek uspomena na nekadašnju dubrovačku samostalnost. Kad je pao u olujnom nevremenu 1825. godine, Orlandov stup se slomio u podnožju te je uskladišten u Kneževom dvoru. Nakon dugogodišnjeg inzistiranja Dubrovčana stup je 1878. godine restauriran i vraćen, a danas se s njega, osim barjaka sv. Vlaha, nekada državne zastave Dubrovačke Republike, a danas Grada Dubrovnika, vijore i hrvatska državna zastava te zastava Dubrovačkih ljetnih igara. Stup je oštećen 2003. godine te je obnovljen 2007. godine. Međutim, iz još neutvrđenih okolnosti, tijekom obnove došlo je do novih oštećenja, pa je nužno da se Orlandov stup još jednom obnovi.

O Orlandovom stupu, pisali su mnogi, od već spomenutog Ilije Mitića pa sve do novijeg vremena kad je Europski dom Dubrovnik objavio knjigu pod naslovom "Orlandovi europski putovi". Knjiga "Orlandovi europski putovi" povezuje različite aspekte štovanja Rolanda od 8. do 21. stoljeća diljem Europe, želeći na nov način istaknuti značenje Dubrovnika u zajedničkoj europskoj povijesti. Knjigom želi ukazati na zajedničke korijene ujedinjene Europe. Kao nevidljive niti ti su korijeni povezivali različite dijelove europskog kontinenta unatoč njihovoj dugogodišnjoj političkoj razdvojenosti.

Tekstove za knjigu pripremila je dvanaest stručnjaka iz područja povijesti, sociologije, književnosti i prava iz Hrvatske i inozemstva. Kako bi se još više istakla europska komponenta knjige, svi tekstovi prevedeni su na hrvatski, engleski, njemački, francuski i talijanski jezik. Knjiga je ilustrirana fotografijama krajolika u kojima se kretao stvarni Roland - Orlando i svih sačuvanih Rolandovih stupova, od Rige do Dubrovnika.

S obzirom na sve navedeno, više je nego razvidno kako je Orlandov stup snažna identifikacijska točka Dubrovnika. U povodu 600-te obljetnice postavljanja Orlandovog stupa, Grad Dubrovnik stoga želi na dostojan način obilježiti ovu važnu godišnjicu nizom kulturnih, znanstvenih i edukativnih programa.

2. Tema i predmet natječaja

Vizualni identitet „Orlandove godine“ treba promišljati kao obljetnički, a rješenje je moguće i poželjno tražiti na više načina pri čemu se od dizajnera traži da se po predloženim varijantama ponude najbolja rješenja:

- 2019. - Orlandova godina (puni naziv i godina u kojoj je obljetnica na hrvatskom jeziku)
- 2019 – The Year of Orlando (puni naziv na engleskom jeziku)
- Orlandova godina (skraćeni naziv)

Natjecatelji mogu predložiti i drugačiju varijantu od ovdje predloženih vodeći računa o smislu i jasnoći pojmova te značenju istih. Predloženo rješenje treba funkcionirati u obje jezične varijante, hrvatskoj i engleskoj.

Prezentacija idejnog rješenja treba pružiti temelj za razumijevanje podloga, a kao takva treba

sadržavati:

1. znak i/ili logotip – uz osnovne standarde: pozitiv, negativ, odnos znaka i logotipa, sustav karakterističnih boja (uporaba znaka u boji i/ili crno-bijeloj varijanti), definiciju karakterističnog pisma (primarna i eventualno sekundarna tipografija), minimalni prostor, dopuštena umanjena, upotreba u različitim formatima/vertikalni i horizontalni – sve prikazano u svim varijantama korištenja znaka i logotipa
2. prikaz primjene na ovim tiskanim i promotivnim materijalima: memorandum, plakat, katalog, letak, posjetnica i sl.
3. prikaz primjene u digitalnom okruženju: internetska stranica, društvene mreže, mobilne aplikacije, internetski oglas itd.
4. kratak i jasan tekstualni opis rješenja na hrvatskom jeziku

Vizualni identitet može se, ali ne mora, sastojati od znaka i/ili logotipa, ali mora jasno predstavljati, označavati i komunicirati na zadanu temu.

3. Kriteriji vrednovanja rješenja

Prilikom ocjenjivanja pristiglih radova, Ocjenjivački sud vrednovat će idejna rješenja koja suvereno reprezentiraju visoke strukovne standarde, pokazuju promišljenost u pristupu natječajnoj temi, nude identitetsko rješenje i komunikacijski sustav s kapacitetom za brojne raznorodne primjene, te jednako dobro funkcioniraju u tradicionalnim i novim medijima sukladno njihovim tehnološkim specifičnostima. Pristigli radovi vrijednosno će se ocjenjivati prema kriterijima promišljenosti natječajnog zadatka, njegovoj originalnosti i inovativnosti te funkcionalnosti. Navedene kriterije će ocjenjivati neovisni članovi stručnog Ocjenjivačkog suda posebno zaduženi za ocjenu kvalitete pristiglih radova.